

Fjalova vláda je v poločase a její podporají na bodu mrazu. Co na kabinetu lidištvé a za co ho naopak ocenují?

Deník nerozil časosbědný seriál, ve kterém průběžně mapujeme názory deseti vládních voličů. Sistentama si nebude, když to vidíme na školství, že se střídali ministři, jaka poštole je na orli. Podíte se, jak klesáta důvěla, to je prostě strašný.

Já jsem se hrozně sklamala.

Čekal jsem větší slušnost, to se mi možná i splnilo.

Malinko možná trpěji velkou mětskou představou, že všechno se vyřeší praze, ale...

Já bych jen asi skáزال, že by bylo dobrý, aby občas zamířili jutechok vžit mezi lidi.

A mět voliči na to koukáme a jsme takový zmatený z nich, ale nechápeme proč.

Jako neudělali to, co slípili, že udělají a proč dělají to, co dělají.

Vodně lidi chci vidězi pocit, že vlastně ta vláda sklamala a nepůjdování volič.

Ale je vlastně taková klidná svíla, kterou si tohle ze mě trochu potřebovala.

Myslím si, že zmeškali to příležitost tím velkým reformám,

jako spoust lidí čekalo, že tnou doživá ho, že budou dělat te nepopulární reformy.

A kdyby jen stihli během toho prvního roku a pohu,

tak je možné, že by a spolně nějaké menší písletky byli třeba vidět,

a že by měle šanci na znovu zbolaň.

A když jen díl seriálu si můžete přečít vzítřejším videání Deniku N a na webu denikn.cz.

Je čtvrtek 19. Řína, poslucháte studio N, tady je výtek svoboda.

Dnes o tom, jak se informovat o válce.

Spojene státy v tuto chvíli věří, že za výbuch v areálu v nemocnici v gaze není odpovědný Israel, oznámil bílý dům.

Obrovské neštěstí, při kterém mělo zemřít až 500 lidí,

palestinská strana přisuzuje Izraelským náletům.

Mliony lidí z telefonu v ruce si na celou situaci tvoří názor,

aniž by měli možnost doopravdy ověřit, co se v nemocnici al alí ve městě Gaza stalo.

Jak bychom se měli informovat o válce? A jakou roli v ní hrají novinářky a novináři?

O tom teď budou mluvit se zahraniční reportérkou Petrou Procházkovou.

Petrovítej, ahoj.

Ahoj.

Petros vládějí česká média informovat kvalitně o válečných konfliktech?

No, jak kdy? Prostě na tohle neexistuje jednoznačná odpověď,

někdy se něco dává lépe, někdy hůř, a to i nám.

Tam bych řekla, že je důležité rozdíl, podle kterého bychom rozdělili ta média na dvě velké skupiny.

Jedna skupina je, a tam doufám patříme i mi,

se snažíme informovat, co nejnestraněji a děláme proto všechno,

a snažíme se v sobě maximálně potlačit, možná to není to správné slovo,

ale odsonou na druhou kolej osobní sympatie, které má každý z nás a řídit se především fakty.

A pak je druhá skupina, která se o to bubec nesnaží a naopak snaží se prosozovat

svůj světo názor, který prostě zastupuje to medium.

Ať už je to pro ruské, pro ukraínské, pro palestinské, pro armenské, pro azerbaidžánské.

Ono je to v zásadě úplně jedno, ale vždycky to medium potom funguje na trochu jiném principu, než by mělo medium, ve kterém čtenáře hledá právě ten nestraný pohled.

To znamená, že to medium si potom nemusí úplně přímo lhát,
a vyzobává si sté reality, sté plejády různých informačních zdrojů
jenom ty, které odpovídají tomu, co už předem má jak si nalinkováno.
Tak to bych řekla, že je hlavní rozdíl.

Takže největší chyba, kterou můžeme jako novináři udělat je stranit,
myslím, když informujeme o válce, nebo jaké jsou ty chyby.

A to zase prostě je hrozně těžké takhle jednoznačně říct,
protože asi si nemůžeme představit, a možná ji to jednou tak bude,
a trochu k tomu možná kráčíme, medium a lidi pracující v něm
jako chladnokrevný, naprosto bez emoci, nějaký stroj,
který jenom vyhodnocuje věrohodnost zpráv,
které se mů dostanou buď už od vlastních spravodajů
a nebo z různých informačních zdrojů,
kterých jedné z opravdu strašně moc.

A vlastně ta uměla inteligent se by možná už dnes
na základě nějakých kryterí dokázala vyhradit ty málo věrohodné
a používat ty věrohodnější a určitě by na to byla i nějaký řebříček,
kde by se na první místo dali ty, co jsou nejpravděpodobnější
a na konce byli ty, které jsou pochybné.

Jenom, že to je jedno kryterium, se kterým můžeme pracovat.
Ten kontext a okolnosti, každé události, jsou na tolik komplikované,
že to vyžaduje mnohem víc, než jenom víš,

jako matematicky vyhodnotit asi tohle je pravděpodobné nebo ne.

Takže proto ještě jsme tady zapotřebí
a to si myslím, že ta největší chyba, kterou, které se můžeme dopustit,
je, ale spodem pro mě, ale víš, co já jsem úzkoprofilový člověk,
který se leta zabývá konflikty extrémními situacemi
a byla, myslím si, že jsem i byla ve fázi, kdy jsem se kala jednu botu za druhou,
ale to na sebe nebudu až zastaknut pro zrázat.

To je si zkušená novinářka, tak bych to zhrnul.

Tak chyba, kterou já cítím, nebo ten tlak,
který cítím pořád na sobě je,
nepodlegnout, jednak nepodlegnout toho,
co se od tebe očekává odvých čtenářů, kteří tě mají rádi,
protože každé jsme součástí nějaké bubliny,
nevám si cenu nalhávat, že ne.

A nesnažit se,
jako se to dělá třeba v módě, nesnažit se,
jako zavidečít tomu trhu.

A když vím, že se ta moje bublina, kterou mám tak ráda
a píše mi tak hezké dopise a tleská mi, když přijdu někam na besedu
a na jednou já cítím, že ta bublina je z nějakých důvodů
zavedena do nějaké mystifikační uličky,
tak vzepříce tomu očekávání a napsat to tak,

jak opravdu na základě těch faktů, které prostě hodnotím mám.
A druhá věc, která nám tak je hrozí a je úplně přirozená,
je, že skoro vždycky někomu faníme, skoro vždycky to tak je,
nemá cenu se říkat ne, jako my jsme, tady je ti polobozy,
kteří nemají emoce a snaží se dívat na ten konflikt úplně
na nějakého obrovského nadeledu, zvláště třeba v té ukrajské kauze
je to poměrně jasné. A my musíme si dát pozor na tom,
aby nás v tom fanění, aby nám to nezavřilo oči,
nad některými událostmi, situacemi, fakty,
které by jako nehrají pro tu naši stranu.
My se musíme, třeba by se to dalo přirovnat k fotbalu,
že jsou dvě dva tábory, které faní každý svému týmu
a to já si myslím, že budíš. To jsou naši čtenáři a pak čtenáři
jiných listů, které mají třeba jiné zaměření a tak,
ale pak je tam ten rozhočí, který taky určitě někomu faní.
To není možný, že ne, většina rozhočích taky někomu faní,
ale jeho profesí ho má vest k tomu, že rozhoduje spravedlivě.
A my jsme v té roli. To znamená,
že se nesmíme nechat strhnout obecnstvem
ani vlastním emocemi k tomu, abychom třeba,
neříkám, že bysme lhaly, to myslím, že nám neherozi,
ale abychom některé věci zamlčeli, protože si nám zde zdají
třeba v poslední době dost často slyším tohle slovo,
nevhodné, necitlivé, vůči tomu našemu týmu.
Jasně. No a pak jsou tady novináři, který mají vložene v popisu práce lhát,
v příklad různá propaganda zajímala by mě,
jak třeba ten útok na nemocnici v gaze popisuje právě rusko.
Jak to, jak to, víš, jako když jsme teda v úplně jiném prostředí,
kde je minimu medii, které mají ty cíle, které spoupšela ty,
a většina medii prostě dne ruku propagandě,
tak jak tam to vyznělo?
No, kupodivu, od začátku toho blízkový chodního konfliktu,
já se nařejmě mám doma zapnutou ruskou televizi,
když mám většina jako celé své rodině,
ale má to jednu výhodu,
že rusové, jak si na první pohled nezná,
tak oni mají velmi rozsáhlé zahraniční spravodajství,
mají všude své spravode, kteří ovládají místní jazyky,
a nevždy je to úplně bezcene.
A zrovna v těch prvních hodinách po útoku Hamazu na Izrael,
než dostali instrukce,
tak to spravodajství ruské státní televize nebylo vůbec špatné.
A ten případ, na který se ptáš,
to si myslím, že jednou vejde do učebnic žurnalistiky,

i my jsme máme problém s tím,
jak vlastně informovat o tom útoku na nemocnici v gaze,
vlastně v tuto chvíli se ukazuje,
že by jsme i to slovo útok měli rád uvozovek,
nevíme, prostě nevíme v tuto chvíli.
Rusové jsou taky docela opatrní ruská média.
Ano, oni jsou Rusové, jsou daleko víc pro palestinci,
kontakty Hamazu s Kremlm jsou známe,
on jenom letos tam byla dvakrát delegace vyjednávat,
ale tady v tom případě z daleka bych nesrovnala tu propagandu,
tu úroveň té propagandy s tím, co hlasejí o Ukrajině.
To jsou daleko opatrnější,
snaží se vycházet často i z takových médií,
které, jako Al-Jazíra,
která samozřejmě Ano a Janó je to Al-Jazíra,
ale ta se také snaží,
také snaží o spravodajství,
které není být si do očí na první pohled,
že to tedy je propagandat,
takže tady to není tak, jak jsme zvyklí z Ukrajiny, snaží se.
To mě zaujalo o těch prvních hodinách, minutách,
když ještě neměli notičky,
co zříkala, protože já mám představu
o různých novinářkách,
novinářkách z těch velkých médií,
z těch zprostředkovaných nebo státních médií,
že tam nenajdu kvalitní práci,
ale to je teda není pravda.
No, najdeš tam mozaiku,
která se skládá z novinářů,
kteří výborně ovládejí svojí profesi technicky,
ale se lehli morálně,
protože dnes už pracovat v různém médiu
v tom hlavním třeba propagandistickém kanále
Rasha Today nebo na prvním kanále různé televize
je opravdu nemyslitelné pro normálního novináře.
Ale pak je tam řada,
třeba novin,
dřív to byly jenom papírové noviny,
než nesel to především elektronická média,
jako je komersant vědomosti,
různé lokální noviny,
které mají, ale z přesach
i do té mezinárodní jako politiky.

A tam najdeš.
Tam najdeš kvalitní novináře,
kteří z nějakého důvodu
prostě v tom médiu pořád jsou.
A není to tak,
jsou prostě zakázaná témata,
a témata, na které máš instrukce.
A pak jsou témata,
kde máš daleko širší pole působnosti.
A to, že nesmíš vůbec žádným způsobem
kritizovat putina, neznamená,
že se nemůžeš trošičku
na dalhledu podívat na izraelsko-palestínský konflikt.
Petro, když si jako novinářka uvědomila,
jakou máš moc?
No, úplně poprvé.
Jsem si to asi uvědomila
koncem 90. let v Čečensku,
kdy jsem propadla zároveň
hluboké depresy
z toho,
že jsem se dopustila právě
řady chyb,
které už jako by nejde vzít zpátky.
No, je to v té naší práci hrozně
ošajstly v tom,
že nemůžeš stahnout to z buží strhu.
Jakmile tam už jednou je,
a to je příklad
toho útoku na nemocnici v gazi.
Teď se to vyšetruje.
Já předpokládám, že to vyšetří.
Vydíme, co se ukáže.
Ty pochybnosti o tom,
že to je tak, jak Hamás tvrdí,
jsou veliké.
Jednak se to týká počtu obětí,
který doufajme,
že bude menší.
A jednak se to týká
kdo vlastně, čím to bela střela.
A do třetice i toho,
kam ta střela dopadla,
protože a to myslím,

že nebude velký problém potom zjistit,
jak dalice jsou ty budovy poničené,
ale to musíme ještě počkat.
Já jako si spomínám
na to své působení
v Čečencu,
kdy dzelika jsme
neměli tolik technických možností,
a daleko více
zpráv bylo založeno na našem osobním svedetství.
A tam ta zodpovědnost byla jako fak obrovská,
protože jednak nás tam moc nebylo,
zahraničních novinářů,
tak tam byli drobky.
A jednak,
i když seš tam osobně,
tak zapevne můžeš se splest.
A za druhé,
ve mě to prostě bylo, já si to do dnes pamatuju,
jak jsem si říká, ježiš mery, a tady ty chudáci
Čečenci a já teď napíšu,
že prostě oni se
tady toho dopustili,
a ono to vrhne,
na celé to Čečenco,
na ty trpící tady
a na celý ten jejich
spravedlivý bojza, nezávislost.
A
to možná,
při informování,
některých útoků,
jako byl útok na nemocnici v Budinovsku
v roce 1995, kdy jsem přímo byla,
tak tam jsem nějakogo
hrozného dilema,
a tam jsem si jako začala uvědomovat,
že co napíšu,
to bude mít velký ohlas
daleko větší než teď,
protože teď má každý milion zdrojů,
ale tedy prostě jsme byli jako o jediněli zdroj.
A
určitě jsem koregovala,

jako
tu práci byla jsem
v ní svázána,
určitou zase jako by z odpovědností
vůči těm Čečencům.
A to si myslím, že je ta chyba,
to nemáš být,
máš být jako, samozřejmě, citlivý
sletcích toho, co napíšeš a ukážeš,
ale nesmíš se nikdy říct,
žež tím bych už kodil ta straně,
která je fandom, ale ona se dopustila
teď strašního fáulu.
A jediná šance, jak z toho ven,
je, že to popíšeš
v souvislostech,
kde prostě třeba vysvětlíš,
proč se ten fául stál,
ale nesmíš ho zamlčet.
Je přinesetš jenom informace ale i kontext.
Ano, a proto je někdy,
když to řeknu, jako
ošajstle ich.
Některé je ty věci, když se káme v těch minutách,
to musíme dělat,
ale tam chybí ten kontext.
My ho musíme pak dodat
v nějakým článku.
Ty se tedy i válečná reportérka,
u kterých konfliktů si byla?
No to bylo strašně moc.
Tak v těch dvadesátých letech
jsem byla hlavně v Čechensku,
pak jsem byla v občanské válce.
V Tajikistánu byla jsem už i tehdy
v Afganistánu, ve východním Timoru
v Karabachu.
To byl vlastně takový první konflikt,
který teď má jedno ze svých
završení nedávno.
Byla jsem v Sudánu,
to celá dlouho v Africe,
a pak v Afganistánu tam jsem byla
několik let.

Možná jsem na něco zapomněla,
ale teď na Ukraínu.

A teď na Ukraínu,
ale tady už to lepe
dělají mlečí kolegové.

A taky se na to nezpomíná, protože se to teď děje.

Mě zajímá rozdíl mezi tím,
když si na místě, u toho,
a tím, když si tady v Praze upočítače
a hledáš si informace na dálku.

Ty informace, kto by nějak proudít,
nějak i hledáš,
v čím je ta práce jiná
na místě a tady?

No, dneska je to tak,
že když seš na místě,
tak čistě technicky,
když bychom počítale množství,
zdrojů a možnost o věrování
a tak dále, tak seš na tom,
když si hůř, protože často tam
nemáš čas, nejde tam elektrina,
není tam signal,
skrátka nemáš ty možnosti,
jako máš, když v klidu tady díváš
na tři televize a sleduješ
50 akentů.

Takže to prostě nemůžeš,
ale máš tu výhodu,
která je těžko měřitelná
a to je
podcitě atmosféry
a možnost naslouchatomu,
co říkají lidé.

Kde je jeden takový
důležitý technický postup,
který se asi by se měl
učit na školách, ale nevím,
jestli se tak děje.

Ty vždycky, jako novinář,
vysek než stejreality,
kterou vidíš, jenom malinký kousek
s těch rozhodů, které já tam
provedu na místě, co trá

stovky lidí na tebe promluví, než co ti řeknou,
ty z toho může vzít opravdu
jenom strašně maličko a
nemůžeš vzít to, co se ti líbí
do toho záměru, se kterým stám jel.
Tak příklad jo, někam spadne raketa,
ty si přečteš
sež kousek od toho, ale už vidíš
v telegramu třeba, v té sociální síti
telegram, vidíš jednoznačně,
že to byla ruská raketa,
která spadla, zabila tam prostě 50
ukrainských civilistů. A teď si
představ, já neříkám, stal, ale jako by.
Přijedeš na místo a zjistíš,
že z těch 50 civilistů
bylo třeba 12 vojáků,
kteří v tom do mě
vlely, a že rusové
skrátka dostali. Echo, protože
lidí, kteří udávají
ty koordináty, kde bydlí ukrajinští
vojáci, je celá řada
ukrainské straně. A skrátka
si řekli, no tak těch 12 vojáků
zabít je pro nás na tolik důležité,
že tím smetem tem baráka
nějaký civilist, holt, válka
i válka. A teď
o to, jak to napíšeš?
Ještlí budeš
milčet a třeba ani ne
že jestli to byli civilisté nebo vojáci,
aby se skrátka dostal své
novinářské, jako své mu novinářskému svědomí,
ale nenapišeš nic.
A nebo
skrátka napíšeš, no ale oni to nebyly,
jen civilisté bylo tam 12 vojáků, protože
je to tak, že ukrajinští vojáci
také bydlí v civilních domech
v sousedství s běžnými
občany, a skrátka
někdy, když se nám zdá, že to je útok

na čistě civilní cíl, tak
je to si, co je útok na civilní cíl.
Na prostě porušení
jakýchkoliv
konvencí, ale ten důvod
Rusové měli. Není to tak,
že si Rusové řekli pozabíjíme
po 50 civilistů, oni cílili na něco jiného.
To je hrozně jako tenký let
a citlivá věc,
a tohle z té redakce
nikdy nezjistíš, nikdy.
Jediná tvoje šance
je, že máš
vytipované spolehlivé zdroje,
kteří mají na místě své lidi
se spolehat na to,
že oni jsou na tolik svědomití,
na tolik, jak si pro školení
že ti podají
přesnou informaci, a ty pak už
ní pracuješ.
Ale vlastně
táhle atmosféra toho místa
jak se na to dívají místní,
když nadávají na Ukraínce nebo na Rusi
to vlastně nezjistíš,
nikdy z kanceláře z Prahy
musíš jet tam, a tam s tím
musíš pracovat tak, aby to co
byla odpovídala o tomu
kontextu.
Aby si z cukla realitu,
aby si z cuknul realitu
do těch pětěvých povědí zesta
a ne, aby si s vybrali
jenom ty, kterými chceš dojmout
čtenáře, nebo je
šokovat, nebo je naladit
proti rusky a nebo si řekneš, a to mi
často lidi vyčítají na besedách,
nebo si řekneš, ale tímle
bych pomohly pro Ruské
pro Ruské bublině u nás.

Oná si to ve mě, a net to ukáž
a řekne, helej, tedy k procházkuvá píše,
že tam nebyl jenom civilist, že tam byli vojáci
a nakonec buchu, jak to bylo,
třeba tam bylo víc svoje konieč civilistů.
Jo, jestli tohle nebezpečí, a teda
tlak zvládneš, to je nejděší pro mě
na popisování války na Ukrajině.
Zajímavě, sedíš tedy u stolu,
ne každý novinář, a novinářka,
jako ty,
ten svět, a má tam opravdu
třeba v nějakých těch místech
a v nějakých konflitech svoje lidi.
Hodně novinářů o novinářek prostě čerpá
informace právě z agentur,
ze zdrojů, ze sítí a tak dále.
A stejně jako veřejnost je přehlce
na informace mi i novináři jsou, logicky.
Jak v tom letom postipuješ?
Jak ty si určíš, čemu věřit
a co třeba
otisknout tím pádem?
Každodenní boji je to.
Tak strašný,
ale přece jenom nějaké kotvy,
nějaké kotvy máme,
tak docela dobré kotvy
jsou známa
média, která
si zakládají a teď
prostě v tom přetechnizovaném světě
bych tohle chtěla zdůraznit.
Zakládají si na své pověsti.
Sou to
Četná, anglojazyčná média,
takže pokud někdo vládne,
taky se spletou, ale o tom nemluvíme.
Oni si zakládají na tom,
že
jsou brány jako zdroj
objektivního spravodajství a víme,
že dělá to třeba BBC,
to nemá úplně nejdřív tu správu.

Já to teď, jak to sledu na tom telegramu,
to má každý svůj kanál,
tak vidím, že BBC myvá se s požitěním,
ale myvá to ověřeno
daleko víc, než ostatní.
A ještě tam myvá dodatek,
že nejsou schopni to na místě,
nemají na místě svého člověka.
Ale i ruskojazyční svět
má tato svá média,
na která, samozřejmě,
nemůžeš se na nějakost 100% spolehnout,
ale
ví, že mají své lidi na místech
a ví, že se snaží
tu práci dělat profesionálně.
Tak to je můj zdroj,
když někdy chytím nějakou informaci,
nebo i když jsem na místě a něco zjistím,
tak se dívám
do těchto médií, co o tom píšou,
oni.
Tak jsou zdroje,
které máš spíš jako nám mět.
A to jsou právě
různé kanály na sociálních síti,
ať už jsou to kanály politiků
nebo vojáku na frontě.
To je obrovský,
prostě
obrovský zdroj informací
jsou dneska vojáci na frontě,
který tam mají mobily,
které občas zapnou, občas něco natočí
a tam něco dávej.
Ale to je jako šíleně nebezpečný,
že
to je problém i s ukrainskými novináři.
Jo, vlastně
já
je hrozně z nich vážim
a úplně chápu,
že píšou, co píšou,
a chápu jejich

nálady
a rozpoležení,
ale my musíme být ostražiti
i k nim. A to, že jsme ostražiti
kruské propagandie, to je jasný.
Na to se tady říkáme od rán do ječera
a to každý víme
a ostražiti jsme.
Ale že musíme být ostražiti
jak i zdravským zdrojům
tak ukraińským zdrojům
ke všem zdrojům, které jsou
součástí toho konfliktu,
protože každý konflikt má kromě té fronty
skutečné,
tak má ještě frontu mediální.
A je strašně důležitá.
A my se nesmíme stát její součástí.
Armenia Azerbaijan to byl
další případ, kdy
se i rada našich kolegů nebudu
menovat nemyslím v deníku
n, ale v Českém mediální
prostředí nechala
opravdu zatáhnout do toho
soubroje.
Samozřejmě na armenské straně, protože
skrátka ten obecně,
jak si povědomí v České republice, je,
že jsme spíš na té armenské straně.
Jakou roli hrají media
ve válce to jsme si, no bo mají hrát,
jsme si vlastně řekli, kdy jsme bylo
nějaké co nejsilnější
hrannosti a informování
v kontextu, ale zajímá mě
právě to, co stejně na kousla, jakou sílu
mají media ve válce. Jakou
moc mají media
ve valečném konfliktu.
No obrovskou, když já si myslím, že
media, například,
se hrála mět zásadní roli
při rozdmíchání

konfliktu na Dombase
v roce 2014. A o té doby
se nám to táhne. Já si pamatuju do dnes
na tu správu, kterou zveřejnila
ruzká televize státní,
že právě zasedá
ukrajinský parlament a
že tam prochází hlasováním
na vrch na zákas ruštiny
jako jazyka
do rozumívání.
Pravda byla taková,
že několik rozvášněných ukrajinských
poslanců navrhovali různá
omezení ruzkého jazyka, který je
na Dombase v podstatě
jediným jazykem,
kterým tam umluví opravdu
všichni.
Ruzká televize čekala na tento moment,
protože úplně vymyslet,
úplně si vymyslet správu je
komplikované, ty potřebujesz
nějaké jádro a to pak jako
rozvineš. Tak to přesně udělali,
nic takového
samozřejmě neprošlo,
když pominu to, že po tom ukraina
udělá řadu chybu
v těch zákony, které se týkají
jazyka, tak tady to samozřejmě
neprošlo, ale než se
klasování nějakému došlo,
tak na Dombase už lidé měli
vydle a stáli před
administrativně budovami, v Mosky to
hezky sledovali, pěkně o tom informovali,
na Čech rálali
tu správu o tom jazyku,
varovali lidi, co to pro ně bude
znamenat a v zvidlí byl
druhý den samopal
a tak to se to rozjelo.
Tady hrála ruzká televize úplně

zásadní roli
v mobilizaci obyvatel
Dombasu, proti Ukrajině
z jejich pohledů
ve spravedlivých obavách
že budou pokutováni
a že budou diskriminováni
za to, že neumí jiný jazyk
než ruštino.
Toho rozumím, tohle jsou
tohle nějaké velké, tedy zrovna
v tohle chvíli neupět do věřhodné
médium, protože je do ruzkou
státní televize, ale obecně
media sledují nějaké standardy,
mají nějaké představě o té práci
předtržovat.
A pak jsou tedy lidi,
lidí, to novinářská veřejnost
která je na sítích
a na kterou proudí neustále
informace, přímou místa
od lidí, kteří nemají editora,
kteří jsou prostě tam
a taky na ně plouctí spoustav
lešných správ, spoustal ží,
spoustat tendenčně vypuštěných
správ, a oni jezdí dál
a z těch lidí na těch sítích
se stávají media.
Nestávají se z mí media.
No já doufám,
že ona, to samozřejmě
ten rozpuk sociálních sítí
na chvíli způsobil,
že nás to tak jako hodilo do jednoho pytle,
že se vytvořila taková
směs, které se říkalo
media, ale bylo to asi
stejný, jako když by
nemocný člověk
šel ani nesnat klíčitele,
ale do trafiki se poradit s trafikantkou,
jak kléčit nádorža ludku.

Asi takovou úroveň,
jako mělo to, že tohle to spojíš do hromady.
Ale jak říkám, jednu chvíli
potom výbuchu
popularity sociálních sítí,
kdy se každý výjadřoval
ke všemu.
A víš, my máme takovou smůlu, protože
když by se jednalo o matematiku,
tak tam tolik odborníků nebude.
To nechají v matematikům.
Nakonec i v tom zdravotnictví, i když tam
už se objevují.
Ale přesto.
Jako je politologie, právě
tyto názory na různé
geopolitické věvy
na války.
To má každý.
A mě se zdá, že pomalu pomalu,
nebo aspoň to vidím na
dětech, to jsou sredoškoláci,
že přece jenom
generace nádstiletých
začala rozlišovat
to, co je na prosto ústřední.
A to je názor a kvalifikovaný názor.
Zdělování informací
a kvalifikované zdělování informací.
A že už
pod slovem
média, já bych chápala
opravdu
zdělovací prostředky,
které jsou i zákonem
postižitelné
daleko víc, než
běžný člověk, který se tam prostě
vede na sítích jako brouk, pytlíka,
píše tam, co chce.
Tak my jsme pod jednak,
já jsem potlakem svého
kudláčka,
pán vedoucí kudláček zahraničního oddělení

je pod tlakem. Dalších editorů
vedení redakce, těch filtru je hrozně moc,
vím, že o tom neustále tady
v redakci mluvíme,
a nejsme jednolitého názoru
jak, kde je ta hranice,
co napsat, co nenapsat, jak to napsat,
pořád to posuzujeme.
Posuzujeme to z hlediska, samozřejmě
odpovědnosti vlivu na veřejné mínění,
ale taky i trstní odpovědnosti, protože
to se ti lehce může stát,
že všechno nás oddiluje od toho zbytku.
Já vím, co řekneš,
že z to většina lidí neuvědomuje.
Ano. Ano říkají to.
Protože ano
část lidí si to neuvědomuje.
Možná, že je to většina.
Ale tak je to se všim
taky skrátka chytrý telefony
ze začátku se říkalo, no ale to
prostě
bude jen tady pro mlady.
Ty starší lidi vlastně i moje generace
60.
Pomalu
odchází do ústraní
z té
mediální scény jako takové,
když tady chcem nazívat mediální.
A mě se zdá, že generace nádstiletých
už přece jenom je vychovaná úplně
vyném duchu.
Že filtruje informace a dívá se
kdo za nima stojí, kdo je zdroj
a jestli
oválcé na Ukraíně píše člověk,
který oni poprvé uslyšel
před rokem a půl.
Nebo někdo, kdo tam 30 let
jako já, a tady si prostě konečně
osobovat
to právě říct, že jsem na něco

větší odborník než někdo jiný.
Protože když si v nějaké
zeme byl 50 krát
a snažíš se o tom číst a mluvit s těmi
lidmi a věnovat se tomu 30 let,
tak zřejmě víš
vomaličko víc, než někdo,
kdo ani nevěděl, že
Ukraina se nemluví ruskej,
třeba. A dozvěděl se to teď.
A ten rozdíl mezi kovalifikovaným názorem
a názorem podle mě
stále více se dostává
do povědomí lidí,
že skrátka
se to naučej. Já chci říct,
že se to ta spoličnost musí naučit
pracovat s informacem a ve vlastním
zájmu. Já nemyslí se někdo
jako dobrovolně chce topit vnesmysle.
No tak nevím si dobrovolně,
ale děje se to velmi kolektivně.
A já na tím přemýšlí mi tak,
že já čerpám
informace ze sítí. Samozřejmě dů,
vidím něco na síti o nějaké užavately
nebo užavatelky a dů a ověřím si to.
To jasný, ověřím si to z více zdroju,
zjistím, jestli se dívám na blbost,
nebo se dívám na něco, co mě šokuje a je to pravda.
Ale opravdu velké množství lidí
a větí, než my bychom si přáli,
pak nejdá, neuvěří si to.
Přecha to jenom prolítne a zůstává v něm
pocit, v tom člověku, zůstává v něm
informace kusa, malá, jo.
A to, a spodí z můj zkušenosti,
se nahromadí a formuje to
opravdu pohledy lidí na svět
a myslím i skupin lidí na svět
a třeba i na konflikty, na strany konfliktu,
na palestince a tak dále.
A já přemýšlím nad tím,
jestli tady to prostředí, tedy těch,

ty jsou i mluvila o těch bublinách,
ale o těch sociálních bublin, na sociálních sítí,
můžeme brát jako nějaký informační zdroj.
Jak moc, jestli si vlastně jako
novinářstvo uvědomujeme,
do čeho pro ty informace sáháme,
protože to opravdu celé funguje na tom,
že se lidí zavírají do bublin, občas z nich
to tě ten algoritmus spustí, aby se znaštoval
na ty druhé a brátitě spátky.
Jo, přemýšlím nad tím,
jestli my jako novinářstvo neříkám ty,
já vím, že ty nejsi Twitter aktivní
a moc ti to závidím a přeju.
Ale jestli novinářstvo jako obecně si uvědomuje,
do čeho vlastně, do jaké, teď řeknu,
ale jako informační žumpy často sáhá.
No jasně, ale i v tom sociálním,
v prostředí sociálních sítích
máš obrovské rozdíly.
Já jsem teda velmi
sleduje síť Telegram,
protože válka na ukreně se odhrává
na Telegramu do značné míry
a tam samřejmě rozlišuješ,
tak máš tam účty
renomovaných médií,
pak méně renomovaných médií,
pak politiků a pak běžných lidí.
No tak je velký rozdíl,
můžete Telegramu BBC
nebo
ruskoázičné televize Došť,
které poměrně dost důvěřil
a nebo jestli to je ukrajinský
nebo ruský politik,
kteří si tam s tou správou už
trošku žonglují a dělají co chtějí.
U těch politiků
ty samozřejmě můžeš
to jejich věádření vzít,
protože oni jsou politici,
oni zase něco reprezentují,
ale musíš to tam jednoznačně napsat.

To je jeho názor, jeho interpretace
té skutečnosti,
ale ne objektivní zdroji.
Objektivní zdroji není ani pan prezident Zelenský.
Jo, tak to
prostě tak není.
A kdo je objektivní zdroji?
Objektivní zdroj je
řekla bych
velká skupina
lidí, kteří mají
v popisu práce
schromažďovat fakta
a z nich něco vyvozovat, a my tam patříme.
My novináři tam patříme,
ale nejsou to jen novináři.
Soutřeba teď na Ukrajině
působí řada
týmu vyšetřovacích
z různých zemí i z České republiky.
Například nedáno tam byl
z naší koleginí Petr Pojman, který se těm zabývá,
který je jedním z takových
pro mě nezávislých zdrojů.
On skouma, kdo
odkud co vystřelil.
Mámu věřím,
že i když to bude
nevýhodné pro Ukrainskou stranu
takže mi to řekne.
A to je
to, z čeho máme čerpad.
My musíme i v tom,
to není prostě přece jedolitej kýbl,
kde jsou naházení všechny informace
a všechny mají stejnou váhu.
Pro mě sociální síť
člověka, který si tam
jen tak jako něco pláca,
aniž by jakýmkoliv způsobem
názal, že o té věci má
nějaké odborné znalosti,
tak taky si nebudeš číst přece
co říká

někdo o biologii
a jeho vzdělání je
třeba
dějiny
a nebo dějiny Egipta.
Víš,
že jako my musíme hledat
odborné názory
a odborníky, kteří
nějakým způsobem prezentují.
Faktů na místě je
hromadanovinářů ze vzdělovacích
prostředků, jako je třeba Reuter.
Kde víš,
že se na něm můžeš
spolehnout, protože kdyby se
se na něm moh spolehnout,
tak by jejich
reputace, oni na té reputaci
založili svůj úspěch,
ale to i biznes úspěch,
když už si tady řeknem, že pení
ze vládnou vším, oni se nemůžou
propučet nějakým simpatím
a je na nás,
jak potom s těmi informacemi těch
agentů pracujeme. Já se myslím,
že to oddělit D.
Nebudeme přece čerpat
správy od lidí, kteří
je mají přes 10
nějakých přežívaných zdrojů
a ani třeba nikdy
v tom konfliktu nebyly, nezajíba
jí se o to dění,
tak je to zajímavý,
tak vidíš, jaké je veřejné mění,
to je jako dobrý zdroj, k tomu,
mění, ale není to zdroj, k tomu,
který ti říká, co se stalo.
To rozhodně ne.
Dozvíš se pravdy o tom člověku,
dozvíš se pravdu o tom, co si lidé
myslí, dozvíš se o nějakých tendencích,

ale pozor, zase jenom v určité bublině,
protože my taky s tebou žijeme
v nějaké bublině. Já mám taký recept,
bych to ráda poradila všem.
To je moje vlastně taková závěrečná otázka, protože
ty doporučujš.
A vším tím tímhle zem na náry.
Mluvíš o novinářích reuters,
na příklad, což je vlastně
zdroj spíš pro nás, než pro
lidi, který nás teď posluchají.
Takže by mě zajímalo právě, jaký máš
nějakou radu, jak se informovat
o válce správně pro posluchačstvo.
No tak, kromě toho,
že je dobré číst, deník, en,
samozřejmě, ale pak je také dobré
dívat se na veřejnoprávní media,
která máme v České republice
na rozdíl od některých našich sousedů,
máme na dobré
úrovni a vym,
že se velmi snaží o válkách,
tak jak to jde
informovat objektivně. Takže my
máme to štěstí, že máme veřejnoprávní media,
ať na ně lidi strašně nadávají,
tak já si myslím, že to je jednoduché.
Ale,
já mám takový recept, ale možná, že taky
spíš asi pro novináře, ale možná,
že i někteří občané
se budou inspirovat.
Já vym, v jaké jsem bublině.
No, vym.
Je to něco mezi Pražskou
Kavárnou a Českou hospodou,
ale prostě jsem v bublině.
A bych
si nemyslela,
že všechna pravda světa
se soustředila do té naší bubliny
a ty všichni ostatní, kteří jsou
v jiných bublinách, jsou pomílení,

několi hlupáci a já nemí co všechno.
Tak si opravdu každý den
pouštím zdělovací prostředky.
Já tedy ruzkojazyčné, ale není to podmínkou,
které jsou prokazatelně
z bubliny jiné.
Nemá cenu si pustit úplně něco
takového, co tě
jako jednom vedek smíchu,
nebo úplně nesměstí.
Ano, ale jsou
i právě zdělovací prostředky,
které se, víš, takové teď na pomezí,
o kterých jsem luvala na začátku.
Pak se dívám i na ty státní televize
a poslouchám to.
A poslouchám to, lezu tím šíleně na nervy
doma všem, protože
jednak obtěž už to vruštinová,
protože mi jsou tam do zdivné věci
vysílají, ale pomůžeme to
hrozně v tom,
že si uvědomím,
že to není tak, jak my se let, kdy snažíme
jako říct, no to jsou úplný,
oni jenom lžou a prostě
je to úplně jasný.
Není. Tam je řada
velmi kvalitních pořadů,
které jsou třeba úplně úplně
úplně jiné, ale vtahujete prostě
do té atmosféry, kde tě chci mít.
A zároveň tam je spoustavěcí,
které jsou pravda.
A my nechceme
nebo my ani nepustíme sem,
protože to jako všechno odeženeme,
že to je propaganda.
A to mi hrozně jako pomůže
vžít se do toho,
proč jsou někteří lidé
takové jací jsou, a já dost
často tady slíchávám, to mi vysvětlet,
paní Procházku, a jak je to možný,

že ty Rusové jsou, a teď
jak jo takový.
No, skrátka
je dobré někdy přestat poslouchat
jenom to, co se nám líbí
a hodí se nám do naší kavárny.
Je dobré se
vydat na návštěvu
přesně k těm lidem, kterým nerozumíme
právě přestem zdělovací prostředek.
Vědě to své bublině.
Je to fakt super.
A možná, že nám to pomůže
přestat si o sobě myslet,
že jsme ta norma
a všechno, co je na hru nebo dolu,
je vychýlení z normy.
Oni si myslí, že jsou norma
a určitě to
přispěje k nějaký smířlivější komunikaci.
Následuje krátká reklamní pauza
za pár sekuncme zpátky.
A teď už jsou na řadě zprávy, které by vás dneska neměli minout.
Po zhruba dvou dnech sněmovních debat
dopadlo jednání tak, jak se předem předpokládalo.
Vláda Petra Fialy
ustála další pokus o pozice
o vyslovení nedůvěry kabinetu.
Senát odmítl kandidáta
na ústavní sout Pavla Simona.
V diskuse na plénu se týkala
především jeho dřívější podnikatelské činnosti,
kterou Simon označuje za pedagogickou.
Soutci nepomohla ani přímluva
ze strany prezidenta Petra Pavla.
Oba muži se v telefonátu dohodli,
že Egypt umožní 20 kamionům
s humanitární pomocí vést do gazy
z krz hraniční přechod Rafá.
Noční pro palestinské zhromáždění
v Berdíně opět doprovázeli násilnosti.
Daf zapálil několik aut,
utočil na policii a skandoval
antisemická hesla.

Terčem nepokojů se stala i synagoga,
na kterou lidé hodili láhve s hořlavinou.
Agreta Tanberg byla v Londíně obvinena
s přestupku proti veřejnému pořádku.
Spolu s dalšími ekologickými
aktivisty a aktivistkami
předmístem konání fóra
zástupců energetických firem
blokovala silnicy a odmítala
se přesunout nachodník.
15 listopadu stane před soudem.
A na závěry ještě něco,
co mě zaujalo a možná by mohlo i vás.
Dneska vám doporučím
československé drama
z toho roku, které si mene
ÚSVIT.
Je to jeden z filmů
nadějných mladých tvůrců,
Matěji chlupáčka, které moji 29 let
a taky scenaristi
Miro Šifry.
Je to film zasazené do roku 1937
do československa.
Takže je to
historické krymy drama,
které ale nemá moc společného s tím,
co v české kinematografii
známe jako historické
krymy drama.
Nesleduje to takové ty tradiční cesty
jak vytvořit napětí
jak vystavit oblouk
jak vystavit postavy
moc architypů tam nevidíme
a Eliška Křenková v hlavní roli
je naprosto fantastická
je to myslím asi její výkon
hlavní důvod proč
Vám doporučuju tenhle film.
Nebudu vám říkat o čem je
o nenávisti kodlišnosti
strachu s cizího
o netoleranci a nerespektu

a je to takový klidnej, civilní,
pomalej, sympatický počín
o co mi to líbilo.
Takže úsvěd.
To je můj dnešní tip.
Na slyšenou zítra.
Veže jiní nepřátelé
premiéry 27. a 28. žín.